

FRANČIŠEK IN MOLITEV

Kateheza v mesecu novembru 2023

I. Uvodna molitev *(PPS priloga in priloga 1 za kopiranje na str.7)*

Uporabiti molitve sv. Frančiška, za nas danes pomeni, na poseben in privilegiran način moliti s sv. Frančiškom.

Molimo te,
Gospod Jezus Kristus,
tukaj in v vseh tvojih cerkvah,
ki so po vsem svetu,
in te hvalimo, ker si s svojim svetim križem
svet odrešil.
In dodamo

*"O vzvišeni in veličastni Bog,
razsvetli temine mojega srca.
Daj mi pravo vero, trdno upanje
in popolno ljubezen,
razumnost in spoznanje,
o Gospod,
da se bom držal tvoje svete in resnične zapovedi. Amen...."*

In v kolikor v tem mesecu na srečanju nismo na začetku darovali svete maše za vse pokojne sestre in brate iz KB, zgoraj zapisani molitvi dodamo še desetko rožnega venca za vse pokojne sestre in brate iz KB ter za konec zapojemo pesem bl. Antona Martina Slomška – V nebesih sem doma.

V nebesih sem doma, to oznanjujeta mi zemlja in nebo in vsaka stvar lepo.
V nebesih sem doma, od tega ne sveta, nebes se veselim, tja priti si želim.
V nebesih sem doma, kjer družba angelska se večno veseli, si mene tja želi.
V nebesih sem doma, tam Jezus krono da, tam je moj pravi dom, tam večno srečen bom.

II. Vsebina kateheze: Frančišek in molitev *(povzetek)*

(vsebina celotne kateheze, ki jo je pripravil in podal kapucinski brat Stane Bešter je za ogled in predvajanje dostopna na internetni strani ofs.si in si jo lahko ogledate ali pa si pomagate s spodnjim povzetkom omenjene vsebine)

FRANČIŠEK IN MOLITEV

Molitev je eden najpomembnejših vidikov kristjanovega življenja, saj pomeni naš odnos z Bogom. Dejansko je molitev živeta vera. Ko smo v živem odnosu z Bogom, molimo.

Kristjani bodimo zdravo ponosni na to, da nas Bog želi imeti za svoje sogovornike, ustvarjalne sogovornike. Le mi smo pogosto daleč od njega. Sv. Avguštín je v Izpovedih pretresljivo izrazil to tragično oddaljenost od Boga: »Bil si v meni in jaz sem bil zunaj in tam sem te iskal in nelepa spaka sem se poganjal za nelepimi liki, ki si jih ustvaril. Z menoj si bil, jaz s teboj ne. Daleč od tebe so me držale stvari, ki bi sploh ne bivale ne, ko bi v tebi ne bile. Klical si in klical, da si mi gluhoto prebil. Bliskal si mi in žarel, da si mi slepoto pregnal. Sladko zavonjal si mi in vsrkal sem tvoj vonj in zdaj koprnim po tebi. Okusil sem te in zdaj sem te lačen in žejen. Dotaknil si se me, pa sem zagorel po tvojem miru.« »K sebi si nas ustvaril in nemirno je naše srce, dokler se ne spočije v tebi, Gospod.« Sv. Avguštín spričuje, da je Bog v naša srca položil nepotešljivo hrepenenje po Njem. Ko se človek tega zave, lahko doživi milost, da mu začne slediti.

Tudi pri Frančišku lahko prepoznamo podobno temeljno ozadje. Frančišek je imel mladostna hrepenenja. Morda jih je najbolj izrazil v želji, da postane vitez. Na poti kot vitez je zopet doživel zrušenje idealov, ko je v Spoletu v sanjah slišal skrivnosten glas: »Kdo ti more izkazati večjo dobroto, gospodar ali služabnik?« Odgovoril je: »Gospodar.« »Zakaj torej puščaš gospodarja in greš za služabnikom, puščaš vladarja in greš za podložnikom?« Frančišek je samo še nemočno zajecjal. »Gospodar, kaj želiš, da storim?« »Vrni se domov,«, mu reče, »in stori, kar ti bo Gospod razodel.« (Zapiski neznanega Peružana 6).

Frančišek se pri svojih petindvajsetih letih po dveh zaporednih porazih v vojni začne umikati v samoto napol porušene cerkvice svetega Damijana. V molitvi pred ikono Križanega je moč prepoznati Frančiškovo iskanje življenjskega smisla in jasnega spoznanja poti, ki bi bila po božji volji. Prav to izraža Frančiškova molitev »O vzvišeni in veličastni Bog, razsvetli temine mojega srca...« (FmK). V cerkvi Sv. Damijana Frančiška Kristus nagovori s križa in mu pravi: »Frančišek, ali ne vidiš, da se moja hiša podira? Pojdi in jo popravi.« Tresoč in čudeč se, je odgovoril: »Rad bom storil to.« (Legenda treh tovarišev 13).

Frančišek je zase in za prve brate vedno znova iskal nasvete pri Gospodu, kakor tedaj, ko je v cerkvi sv. Nikolaja prosil: »Gospod, Bog, Oče slave, prosimo te, da nam po svojem usmiljenju pokažeš, kaj moramo storiti.« To je prava molitev za poklicanost. Frančišek se po molitvi zaveda, da je za njegovo življenje odločilna Božja iniciativa. Ko se je Frančišek s svojimi brati napotil k papežu Inocencu III, da bi potrdil njihov nov način življenja, jih je papež nagovoril: »Moli, sin, da nam Kristus po tebi pokaže svojo voljo, in ko jo prepoznamo, bomo lahko prisluhnili tvojim pobožnim željam.« (prim 2 Cel 16).

Frančišek se je v odločilnih trenutkih svojega življenja vedno obračal na Gospoda za nasvet. Ni imel dvomov, da je sam Gospod posegal v njegovo življenje od trenutka, ko se je nanj obračal s tisto vero, ki premika gore. Njegova velikodušnost in pogum, da

se je lotil vedno novih podvigov, njegov pogum v težkih preizkušnjah imata tukaj svoje korenine.

Pri Frančišku sta bili molitev in kontemplacija vedno povezani: Tomaž Čelano v drugem življenjepisu posveti molitvi in kontemplaciji celo poglavje in zapiše: »Molitveno bogoslužje je molil z velikim spoštovanjem in pobožnostjo. Čeprav je bil bolan na očeh, želodcu, vranici in jetrih, se ni hotel opirati ali naslanjati na zid med molitvijo ali petjem psalmov, ampak je izpolnjeval obveznost molitvenih ur stoje, brez kapuce na glavi, ne da bi se oziral naokrog, brez motečih posegov.« (prim. 2 Cel 96: FF 683). »Pogosto je ostajal prevzet od sladkosti kontemplacije, v ekstazi, izven sebe, nikomur ni dajal razumeti tega, kar je nadnaravnega izkušal«. (prim. 2 Cel 98: FF 685). Tomaž Čelano je iz lastne izkušnje z občudovanjem opisal Frančiškovo molitveno življenje in potrjuje dragoceno oznako: »Ni bil toliko človek, ki moli, še več, on sam je postajal molitev«. (prim. 2 Cel 95: FF 682). Za človeka, ki je 'postal molitev sama', ni bilo vprašanje časa, kraja, načina, jezika. »Ko je molil v gozdovih in na samotnih krajih, je napolnjeval gozdove z vzdihom, umival je zemljo s solzami in se trkal na prsi; na samotnih in odmaknjenih krajih se je pogosto glasno pogovarjal s svojim Gospodom, 'polagal račune Sodniku', prosil Očeta, se pogovarjal s Prijateljem, se prisrčno veselil z Ženinom,... pogosto, ne da bi gibal ustnice, dolgo je premišljeval v sebi, zunanje moči umirjal v sebi in dvigal svojega duha v višine.« (prim. 2 Cel 95: FF 682)

Frančišek molivec, ki ga je navdihovalo Sveto pismo

Frančišek je o sebi pogosto govoril, da je neuk in preprost človek (prim. 2 FO p 15-16). Vendar ni bil tako neuk, saj je bil pismen in si je pridobil osnovno izobrazbo. Vendar je zaradi ponižnosti in strahu pred oholostjo zaradi znanja hrepenel samo po božjem vedenju in božji modrosti. Njegova najljubša knjiga je bila Sveto pismo, kjer je našel življenjsko modrost. Frančišek ni bil strokovnjak za Sveto pismo v današnjem pomenu besede.

Njegovo poznavanje Svetega pisma temelji na karizmatičnem pojmovanju Božje besede. Takšen odnos do Božje besede je postal za Frančiška izvir in pravilo življenja, temelj in navdih njegovega delovanja. Sveto pismo je preželo Frančiškovo življenje. Molitve, ki jih je on zapisal, dajejo vtis razložene Božje besede. Frančiškov molitveni izraz pa je zelo osebni. Sv. Bonaventura pravi: »Blaženi Frančišek je psalme izgovarjal s takšno ljubeznijo in pobožnostjo, kakor da bi jih imel nenehno pred seboj. Kadar se je v njih omenjalo Gospodovo ime, se je zdelo, kakor da se v tem češčenju preobraža: izražal je posebno veselje; bil je ganjen zaradi Božje ljubezni in spoštovanja do Boga, kakor pred ničemer drugim«.

Skladnost Frančiškovih molitev s svtopisemsko vsebino, ki je zelo očitna tudi v njegovih drugih ohranjenih molitvah, priča o njegovem živem odnosu vere do Božje besede. Zanj je oznanjena Božja beseda pomenila dvoje: slišati in živeti. To dvoje pa se ponovno zliva v eno: slaviti Boga.

Frančišek molivec, ki ga je navdihovalo bogoslužje Cerkve

Frančišek Asiški je izjemen tudi na področju bogoslužne molitve. Njegov pogled na Cerkev priča, da je bil zares katoliški in apostolski človek. Prevzemalo ga je hotenje, da spravi med seboj vse ljudi, ki bi tako spravljeni skupno hvalili Boga. Veliko mu je bilo do tega, da bi glava in udje, hierarhija in božje ljudstvo, molili skupaj, v osebi, v imenu Cerkve. S takšnim cerkvenostnim pogledom je Frančišek postal velik zagovornik uradne bogoslužne molitve Cerkve. Želel je celo, da bi njegovi bratje, ki hodijo po svetu

kot tujci in popotniki, dajali zgled povezanosti z molitvijo Cerkve, tj. z molitvijo hierarhije in vseh molivcev v Cerkvi.

Frančišek, ki je bil na svoj način v mnogočem oporečnik, toda sveti oporečnik, tu še enkrat jasno izraža globoko željo, da ostane tesno povezan s papežem in rimsko Cerkvijo. Veliko mu je do tega, da to povezanost živijo in pospešujejo tudi bratje, ki mu jih je dal Gospod. Papež Inocenc III., ki je izvršil reformo molitvenega bogoslužja, je našel v Frančiškovih bratih prve širitelje te pomembne molitve. Frančiškov red je v katoliški Cerkvi prvi, ki je sprejel molitveno bogoslužje rimske kurije. (A. G. Martimort).

Frančišek molivec, ki ga je navdihovalo stvarstvo

Pričevanje Tomaža Čelanskega najbolje označi Frančiškov molitveni odnos do stvarstva: »Kdo bi lahko dovolj izrazil sladkost, ki jo je Frančišek čutil, ko je v stvareh opazoval Stvarnikovo modrost, moč in dobroto.« Frančišek strmi nad stvarstvom. Samo človek, ki se zna čuditi, človek, ki je v sebi ohranil prvinski odnos do vsakodnevnih pojavov, je mogel moliti s stvarstvom. A pogoj za to je Frančišek dosegel v notranji odpovedi vsesplošnemu prilaščanju in popredmetenju. Ker se je Frančišek globoko v sebi odpovedal pravici, da bi si karkoli prilastil in sebično uporabljal, zato je tudi izbral radikalno uboštvo, so mu ustvarjene stvari mogle zasijati v prvotni dobroti in lepoti, ki ju jim je dal njihov Stvarnik. Tako morejo Frančišku vsa bitja, tudi neživa narava postati bratje in sestre, ki jih vabi k slavljenju Boga, njihovega Stvarnika, kar izrazi v svoji Hvalnici stvarstva ali Sončni pesmi. Frančišek povezan z vsem stvarstvom v vesoljnem vzdihovanju, odkriva in soustvarja molitev stvarstva.

Tisto, kar v Frančiškovi molitvi s stvarstvom osvaja, je spontano pobratenje in izvorna preprostost v komunikaciji. Frančišek se v odnosu do stvari vede skoraj kakor v odnosu do oseb, ker je Bog oče njihov stvarnik in nam jih daje. Imenuje jih brate in sestre: brat sonce, sestra luna, sestra mati zemlja, ... brata ogenj in veter ter sestra voda... Frančiškova molitvena govorica razkriva dušo človeka, ki je želel doseči popolno spravo s stvarstvom. Takšna sprava ga je vodila do skladnosti in ravnovesja v odnosu do sebe in do Boga. Za vzpostavitev tega odnosa je potrebno preseči sebično in narcisoidno zaljubljenost vase in postati sposoben darovati se Stvarniku, ljudem in stvarem.

Teologija molivca Frančiška

Frančišek se je teološko najbolj izrazil v svojih spisih. Frančišek ni nikdar ločeval Boga od molitvenega življenja z Njim. Oboje je bilo v njem globoko povezano. Frančiškove molitve izražajo precejšnjo teološko skladnost s splošno molitvijo Cerkve. S pozornim prebiranjem Frančiškovih molitev in spodbud vidimo, da svoja razmišljanja in molitve oblikuje in ustvarja opirajoč se na molitveno bogoslužje Cerkve in evharistijo. Vse to je v sebi posvojil.

Frančišek je dal v svoji Oporoki zapisati: »Gospod mi je dal tako vero v cerkvah, da sem takole preprosto molil in govoril: 'Molimo te, Gospod Jezus Kristus, tukaj in v vseh tvojih cerkvah, ki so po vsem svetu; in te hvalimo, ker si s svojim svetim križem svet odrešil.'«

V molitvi Pozdrav blaženi Devici Marij prepozna in izpoveduje njeno mesto in vlogo v odrešenjskem poslanstvu božjega Sina. Prav to teološko ozadje je v Frančiškovem duhu ustvarilo jasen teološki odnos do Jezusovega božanstva. Za Frančiška je Kristus v trajnem troedinem odnosu z Očetom in Svetim Duhom.

III. Pogovor v skupinah

Pogovor se lahko izvede na 2 načina: udeleženci vsake skupine se pogovarjajo o vseh vprašanih ali pa se razdelite v 4 skupine in vsaka odgovarja na eno vprašanje. Vse je prepuščeno vaši situaciji in dogovoru. Vprašanja lahko skopirate za vsako skupino.

1. »V molitvi pred ikono Križanega je moč prepoznati Frančiškovo iskanje življenjskega smisla in jasnega spoznanja poti, ki bi bila po božji volji.... Frančišek je zase in za prve brate vedno znova iskal nasvete pri Gospodu«

Kje in pri kom iščem nasvete, pomoč, rešitve? Je molitev »čas in prostor« mojega iskanja raznih odločitev? Kje je moj najljubši prostor za molitev? Imam določen čas v dnevu za molitev ali si ga določam sproti glede na tek dnevnih dogodkov? Če bi te vprašali zakaj bi nekomu priporočal molitev – kaj bi dejal?

2. »Frančiškova najljubša knjiga je bila Sveto pismo, kjer je našel življenjsko modrost. Sveto pismo je preželo Frančiškovo življenje.«

Kakšen je moj odnos do Svetega pisma? Ga pogosto prebiram? Na kakšen način ga prebiram (*samo berem, premišljujem, naključno odprem, berem po vrsti...*)? Kateri je moj najljubši svetopisemski odlomek? Poskusi ga zapisati v obliki molitve!

3. »Frančišek, ki je bil na svoj način v mnogočem oporečnik, toda sveti oporečnik, tu še enkrat jasno izraža globoko željo, da ostane tesno povezan s papežem in rimsko Cerkvijo. Veliko mu je do tega, da to povezanost živijo in pospešujejo tudi bratje, ki mu jih je dal Gospod.«

Kako v sodobnem svetu, ki je poln napadov na Cerkev - hierarhijo Cerkve, sam dojemam in doživljam Cerkev? Znam argumentirati njeno svetost in iskreno priznati njeno grešnost, ki se pojavlja v sodobnem svetu? Kaj naredim za večjo povezanost med kleriki in laiki v župniji oz. za večjo povezanost bratov prvega in tretjega reda? Molim za: edinstvo kristjanov, za papeža, duhovnike, povezanost z božjim ljudstvom?

4. »Samo človek, ki se zna čuditi, človek, ki je v sebi ohranil prvinski odnos do vsakodnevnih pojavov, je mogel moliti s stvarstvom. A pogoj za to je Frančišek dosegel v notranji odpovedi vsesplošnemu prilaščanju in popredmetenju. Ker se je Frančišek globoko v sebi odpovedal pravici, da bi si karkoli prilastil in sebično uporabljal, zato je tudi izbral radikalno ubožstvo, so mu ustvarjene stvari mogle zasijati v prvotni dobroti in lepoti, ki ju jim je dal njihov Stvarnik.

Se še znam čuditi? Opazim stvari v svetu okrog sebe, ki jih drugi le redko opazijo? Še znam prepoznati male čudeže v vsakodnevnem življenju? In kakšen je moj odnos do stvarstva, ki me obdaja? Sem varuh stvarstva ali izkoriščevalec? Koliko sem navezan na dobrine sodobnega sveta? Čutim potrebo po prilaščanju stvari, ljudi? Težko izpustim iz svojega življenja nekaj kar »je moje«?

IV. Zaključna molitev *(PPS priloga in priloga 2 za kopiranje na str.7)*

Soren Kierkegaard (5.5.1813-11.11.1855) je zapisal: »Prava molitev ni tedaj, ko Bog posluša, kar prosimo, temveč takrat, ko prosilec moli tako dolgo, da postane poslušalec: posluša, kaj hoče Bog od njega.« In iz te njegove misli je napisal spodaj zapisano molitev, ki je predlagana za zaključno molitev *(Molitvenik bratov in sester OFS str.8)*.

“Bolj ko je moja molitev postajala pobožna in globoka, manj sem imel povedati. Na zadnje sem čisto utihnil.

Postal sem, kar je veliko nasprotje govorniku. Postal sem poslušalec.

Najprej sem mislil, da je molitev govorjenje. A sem se naučil, da molitev ni le molčanje, ampak tudi poslušanje.

Tako da: moliti ne pomeni slišati samega sebe govoriti; moliti pomeni postati tiho in tiho ostati in čakati, dokler nas Bog, ki moli, sliši.”

Po molitvi povabljeni, da ostanete nekaj trenutkov v tišini in nato duhovni asistent podeli blagoslov ob zaključku srečanja.

Priloga 1 – Uvodna molitev

Molimo te, Gospod Jezus Kristus, tukaj in v vseh tvojih cerkvah, ki so po vsem svetu, in te hvalimo, ker si s svojim svetim križem svet odrešil.

O vzvišeni in veličastni Bog, razsvetli temine mojega srca. Daj mi pravo vero, trdno upanje in popolno ljubezen, razumnost in spoznanje, o Gospod, da se bom držal tvoje svete in resnične zapovedi. Amen...."

V nebesih sem doma, to oznanjujeta mi zemlja in nebo in vsaka stvar lepo.
V nebesih sem doma, od tega ne sveta, nebes se veselim, tja priti si želim.
V nebesih sem doma, kjer družba angelska se večno veseli, si mene tja želi.
V nebesih sem doma, tam Jezus krono da, tam je moj pravi dom, tam večno srečen bom.

Priloga 2 – Zaključna molitev

“Bolj ko je moja molitev postajala pobožna in globoka, manj sem imel povedati. Na zadnje sem čisto utihnil.
Postal sem, kar je veliko nasprotje govorcu.
Postal sem poslušalec.
Najprej sem mislil, da je molitev govorjenje.
A sem se naučil, da molitev ni le molčanje, ampak tudi poslušanje.
Tako da: moliti ne pomeni slišati samega sebe govoriti; moliti pomeni postati tiho in tiho ostati in čakati, dokler nas Bog, ki moli, sliši.”

Soren Kierkegaard (5.5.1813-11.11.1855)